

Falsk såbed sparer tid til roehakning

Etablerer man et falsk såbed i roemarken, kan man glæde sig over mindre ukrudt, men samtidig falder udbyttet

PLANTEAVL

JESPER RASMUSSEN

■ Ved falsk såbed i roer gøres jorden klar, første gang den er tjenlig, og får derefter lov at ligge i 2-3 uger inden såning. Det spirede ukrudt ødelægges ved såning, og der bliver færre ukrudsplanter i roerne. Ulempen ved falsk såbed er, at der mistes udbytte for hver dag, såningen udsættes.

Selvom der er foretaget en del forsøg med falsk såbed, er det kun få, der kan beskrive, hvorledes ukrudt og roer gradvis påvirkes af senere såning, således at man kan beregne et optimalt såtidspunkt, hvor fordele og ulemper opvejer hinanden.

Tre forsøgsserier og et litteraturstudie fra Landbohøjskolen danner grundlag for en simpel model, som kan anvendes til at beregne det optimale såtidspunkt. Hovedparten af de forsøg, som ligger til grund for modellen, er gennemført på økologisk dyrket jord, hvor pileurt, hvidmelet gåsefod, agersennep, fuglegræs og kamille var de dominerende arter.

Temperatur og spiring

Forsøgene viste, at temperatur og nedbør har indflydelse på, hvor store mængder ukrudt der kan ødelægges med falsk såbed. Høj temperatur og gode spiringsforhold øger effekten, hvorimod lav temperatur og udtørring af såbedet mindsker den. Selvom flammebehandling før fremspiring ofte giver en bekæmpelseseffekt på 30-60 %, påvirker det ikke effekten af falsk såbed.

Effekterne i figur 1 gælder derfor uanset om der anvendes flammebe-

handling eller ej. For at tage højde for den variation, som skyldes, om der er gunstige eller ugunstige forhold for falsk såbed, er der indtegnet en maksimal og en minimal effekt af falsk såbed i figur 1. Under optimale forhold skal der eksempelvis 14 dage forsinkelse til at opnå en halvering af ukrudtsmængden, og under ugunstige forhold skal der 28 dage forsinkelse til.

Udbyttetab ved forsinket såning

Udbyttetabet ved forsinket såning vokser med stigende hast, jo senere der sås (figur 2). Da udbyttetabet kan bestemmes mere sikkert end effekten på ukrudtet, er der kun angivet én kurve i figur 2, som viser tabet i forhold til det antal dage, såningen er forsinket efter første gang roerne kunne have været sået efter 1. april.

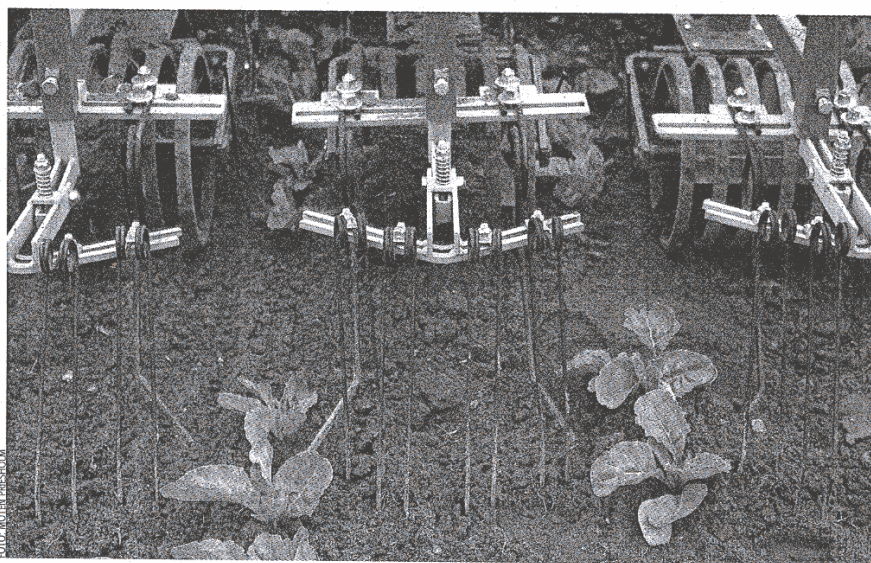
Det kan aflæses af figuren, at de 14 og 28 dage, der skulle til for at halvere ukrudtsmængden under gunstige og ugunstige forhold, giver udbyttetab på henholdsvis 7 % og 18 %, når det forudsættes, at roerne ikke bliver udsat for konkurrence fra ukrudtet.

Nemmere at hakke

Færre ukrudsplanter i rækkerne gør roerne nemmere at hakke. I figur 3 ses, hvad en halvering af ukrudtsantallet som følge af falsk såbed betyder for tidsforbruget til håndhakning. Når der er meget ukrudt i rækkerne, 50 ukrudsplanter pr. løbende meter, giver falsk såbed en tidsbesparelse på mellem 26 % og 36 % alt efter, hvor øvet mandskabet er. Ved 25 planter pr. meter opnås der mellem 20 % og 27 % besparelse.

Det øvede mandskab forventes at kunne hakke en hektar med 25 ukrudsplanter pr. løbende meter på 40 timer, hvorimod det mindre øvede mandskab skal bruge dobbelt så lang tid.

Af figur 2 ses det, at det øvede mandskab er mindre påvirket af, om der er meget eller lidt ukrudt i rækkerne, så det er en

Færre ukrudsplanter i rækkerne gør roerne lettere at hakke. Et falsk såbed kan spare mange arbejdstimer.

fordel at lade de mest øvede hakke de roer, hvor der er mest ukrudt, hvis arbejdskraften aflønnes ens.

Økonomiske fordele og ulemper

På baggrund af de 3 figurer som er vist, kan man selv danne sig et skøn over de økonomiske fordele og ulemper ved falsk såbed under forudsætning af at der er arbejdskraft til rådighed, og at roerne håndhakkes.

Antager man eksempelvis, at der ved 3 ugers forsinket såning, opnås en halvering af ukrudtsmængden (figur 1) og 10 % udbyttetab (figur 2), kan man beregne under hvilke omstændigheder, det er økonomisk fordelagtigt at forsinke såningen i 3 uger.

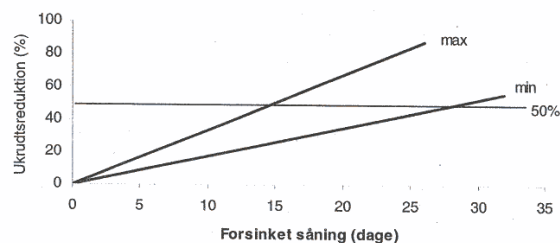
Hvis man eksempelvis anser det for realistisk at opnå en salgssindtægt på 18.000 kr./ha for sukkerroerne, vil det opnåede tab modsvare 1.800 kr./ha. Dette beløb vil nemt kunne opvejes af sparede udgifter til håndhakning, hvis der anvendes mindre øvet mandskab, der aflønnes med 100 kr./time, og der samtidig er meget ukrudt i roerne.

Falsk såbed vil reducere tidsforbruget til håndhakning med cirka 1/3 (figur 3), hvilket svarer til cirka 30 timer/ha eller 3.000 kr. ha. Anvendes der derimod øvet mandskab, og er der kun lidt ukrudt i roerne, vil 3 ugers forsinkelse af såningen ikke kunne betale sig.

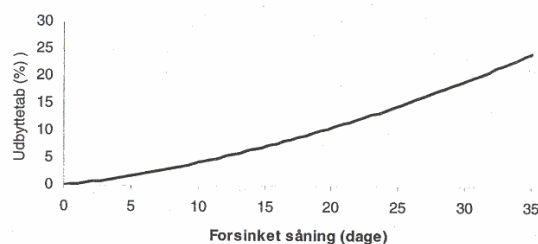
■ Jesper Rasmussen er lektor ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København.

Sådan kan du beregne det optimale såtidspunkt

Figur 1. Reduktion i ukrudtsantallet i roernes 2-4 bladstadiet ved henholdsvis gunstige (max) og ugunstige forhold (min) for falsk såbed. Forsinkelsen af såningen er regnet fra 1. gang, roerne kunnet have været sået efter 1. april.

Figur 2. Tab af udbytte ved forsinket såning af roer. Forsinkelsen af såningen er regnet fra 1. gang, roerne kunnet have været sået efter 1. april.

Figur 3. Tidsbesparelse ved håndhakning for øvet og mindre øvet mandskab når falsk såbed giver en halvering af ukrudtsmængden. Tidsbesparelsen er sat i forhold til mængden af ukrudt i rækkerne i roernes 2-4 bladstadiet

